



ITALIA.

LIBER SECVNDVS.



ITALIA regionum omnium, inquit • Plinius, pul-
 cherrima, ac in eas meritò principatum à natura ob-
 tinens: rectrix parensque mundi altera: artium præ-
 stantia & ingeniorum claritate nobilis. ^b Numine
 Deum electa, quæ cælum ipsum clarius faceret, spar-
 sa congregaret imperia, ritusque molliret, & tot po-
 pulorum discordes ferasque linguas, sermonis com-
 mercio contraheret ad colloquia, & humanitatem
 homini daret: tandemque vna cunctarum gentium in toto orbe patria fie-
 ret. Sibi ipsi ^a maximè sufficit, aduectitijs bonis plerumque quam minimū
 indiget: omnigeramque fertilitatem, si cui aliæ terræ, Italiæ concessam cre-
 do. Insulis ^d vnde quaque quasi tuto præsidio cingitur; exceptis paucis qui-
 busdam partibus, quæ & ipsæ inuijs montibus muniuntur. Vnde ^e tot elo-
 gijs ab omnibus celebrata est, vt iam inueniri non possit, quod non vete-
 rum authorum præsumpserit diligentia. Huius termini sunt Pachimum
 promontorium in Sicilia ad Orientem: mare Adriaticum ad Septentrionem,
 saltem ex maiori parte: mare Thyrrenum ad Austrum: sed ad Occiden-
 tem non semper ijdem fuere. Primis temporibus Rubiconem pro limite
 habuit, vt legere est apud Ciceronem ^f hoc flumen Galliæ finem vocan-
 tem; quippè quod Italiam à Gallia Cisalpina tunc dirimeret. Post Augu-
 stum, qui Cisalpinam Galliam Italiæ adiecit, ab Alpibus terminata fuit,
 teste Strabone ^g. qui vocat radices Alpium initium Italiæ. Tandem ad Da-
 nubium vsque fines suos extendit, cum Rhetia duæ inter eius prouincias
 numerari cœperunt.

^{I.}
 DESCRIPTIO
 ITALIÆ
 a Plin. in finchist.
 natur.

^b Idem lib. 3. c. 5.

^c Dionys. Halic.
 Rom. antiq. lib. 1.

^d Strabo lib. 6.

^e Solinus cap. 8.

^f Cicero Philippi
 ca. 6.

^g Strabo lib. 4.

Tunc autem in sexdecim, & paulò post in septemdecim prouincias diui-
 sa est, vt legitur in Notitia Imperij, quæ hæc habet.

Prouinciæ Italiæ decem & septem.

Tuscia cum Vmbria, in qua Roma.

Campania, in qua est Capua.

Flaminia, in qua est Rauenna.

Aemilia,